

Historische Vereniging Delfia Batavorum

Secretaris:
Mr. W.J.B. Claassen-Dales
Oranje Plantage 39
2611 TK Delft
Tel.: 015 2144574

Penningmeester:
M.L. Hom
Meermanstraat 150
2614 AM Delft
Tel.: 015 2126798

Banknummer: NL76 INGB 0000 5873 45
ten name van: Delfia Batavorum te Delft
Internet: www.delfia-batavorum.nl
E-mail: info@delfia-batavorum.nl

38^e jaargang

Nieuwsbrief nummer 1

februari 2015

Voorwoord van de voorzitter

2015 80 jaar Delfia Batavorum 'Delft schrijft geschiedenis'

Dit jaar is voor onze vereniging weer een bijzonder jaar, want wij vieren de 80^e verjaardag of het 16^e lustrum. De belangrijkste gebeurtenis zal het uitbrengen van het nieuwe standaardwerk over de geschiedenis van Delft zijn. Dit wordt gedaan door de stichting Geschiedschrijving Delft die door onze vereniging in 2008 voor dat doel is opgericht.

Velen van u hebben een bijdrage geleverd om deze uitgave mogelijk te maken. Wij hebben met het bestuur van de stichting afgesproken dat we de presentatie van dit nieuwe boek zullen combineren met onze feestelijke lustrumviering op 15 november van dit jaar. Maar voor het zover is, zullen wij allen kunnen genieten van en meewerken aan vele activiteiten, waarvan er al een aantal in deze nieuwsbrief wordt vermeld. Wij zullen onze algemene ledenvergadering houden op dinsdag 19 mei.

Het gaat er ons om dit jaar, zo breed mogelijk, extra aandacht te besteden aan de stadsgeschiedenis van Delft en daarvoor nog meer inwoners te interesseren. Daarbij werken wij samen met Erfgoed Delft, de VAK en zo mogelijk met nog meer organisaties in onze stad. Ook zullen we een nieuwe website in de lucht te brengen die een aantrekkelijk beeld geeft van onze vereniging, en die de communicatie met de leden en potentieel geïnteresseerden vergemakkelijkt en het werk voor bestuursleden vereenvoudigt. Aarzelt u niet om suggesties te doen of commentaar te leveren via info@delfia-batavorum.nl of rechtstreeks bij mij via jeivanbergen@xs4all.nl.

Wij hopen velen van u dit jaar te ontmoeten. Tot ziens!

Joris van Bergen, voorzitter

Lezingen Delfia Batavorum najaar 2014

Lezingen lustrumjaar 1^e helft 2015

Delfia Batavorum bestaat 80 jaar en viert dat onder meer met speciale lezingen.

Onderwerpen uit de Canon van Delft worden door drie sprekers belicht vanuit de geschiedenis, het heden en de toekomst. En er zijn lezingen in samenwerking met Delftse partners. De Literaire Salon organiseert speciaal voor dit lustrum een avond met Herman Pleij. In samenwerking met Museum Prinsenhof zet Delfia Batavorum Delft op de kaart en worden burgers uitgenodigd een bijdrage te leveren aan een 'pecha-kucha'.

Kijk voor een actueel overzicht op: www.delfia-batavorum.nl

- **De Harnaschpolder: wonen aan en op het water**

Datum: Donderdag 19 februari 2015, aanvang 20.00 uur

Sprekers: Jean Paul Bakx, archeoloog
Rutger de Graaf, directeur DeltaSync
Marga Vintges, bewoonster van een waterwoning in de Harnaschpolder

Presentatie: Nico Jouwe
Plaats: De VAK, centrum voor de kunsten, Westvest 9, 2611 AX Delft
Toegang: Leden Delfia Batavorum gratis, niet-leden € 5. Aanmelden is niet nodig.

Waterwoning in de Harnaschpolder

Delft ontwikkelt zich als stad van de kennis over het leven met water en watersystemen. Nu is dat gericht op de toekomst: we noemen dat 'klimaatadaptatie'. Maar de geschiedenis laat zien dat aanpassing aan water, een onlosmakelijk onderdeel van het landschap in Delft en omgeving, er altijd al was.

Archeoloog Jean Paul Bakx neemt ons mee naar de Harnaschpolder, waar bij archeologisch onderzoek nederzettingen uit de Romeinse tijd zijn aangetoond. De lokale bewoners behoorden tot het stamgebied van de Cananefaten en woonden op de vruchtbare oeverwallen van het krekensysteem van de Gantel. Om de gronden rondom hun nederzettingsterreinen te ontwateren, legden ze begin tweede eeuw een grootschalig verkavelingssysteem aan.

In onze tijd kan waterwonen rekenen op een sterk stijgende belangstelling in Nederland. *Rutger de Graaf*, directeur van *DeltaSync*, vertelt hoe innovatieve technieken gericht op duurzaamheid, ecologie en milieu samenkomen met eigentijdse architectuur. In 2009 stelde de Gemeente Delft in de Harnaschpolder waterkavels beschikbaar voor de realisatie van zes waterwoningen, waar de bewoners elk hun eigen droomhuis konden vorm geven. Samenwerking tussen de betrokken partijen en de enorme inzet en toewijding van de toekomstige bewoners waren daarbij cruciaal. Over de praktijk van waterwonen vertelt *Marga Vintges*, innovatie gedreven en wellicht daarom bewoonster van een waterwoning.

- **Literaire Salon met Herman Pleij**

In de 80ste Boekenweek organiseert Boekhandel De Omslag een speciale Literaire Salon ter gelegenheid van het 80-jarig bestaan van Delfia Batavorum.

Datum: Dinsdag 10 maart 2015, aanvang 20.00 uur
Spreeker: Herman Pleij voor De Literaire Salon www.deomslagdelft.nl
Plaats: De VAK, centrum voor de kunsten, Westvest 9, 2611AX Delft

Reserveren: Voor de Literaire Salon is reservering nodig.
Telefonisch: 015-2121510 of per e-mail: info@deomslagdelft.nl
of komt u even langs in Boekhandel De Omslag aan de Wijnhaven.

Toegang: Leden van Delfia Batavorum € 8, niet-leden € 11.

Het toegangsbewijs is het literair juweeltje van Herman Pleij *Botte Hollanders* * met daarin een kortingsbon van € 2,95 voor zijn meest recente boek *Moet kunnen*.

* Dit is alleen geldig als toegangsbewijs met een sticker van De Omslag en kan niet worden gesigneerd.

Herman Pleij is hoogleraar middeleeuwse letterkunde aan de Universiteit van Amsterdam.

Pleij heeft een bijzondere belangstelling voor de cultuurhistorische achtergronden van de nationale identiteitsvorming.

De VOC, Willem van Oranje, De Genestet, Hugo de Groot en de Oranjes komen ongetwijfeld aan bod in zijn lezing *Moet kunnen, op zoek naar een Nederlandse identiteit*.

Jarenlang waren vier Amsterdamse wereldmusea wegens verbouwing gesloten.

Dat vond iedereen stom. Maar niemand kon er iets aan doen - 'daar ga ik niet over' is al eeuwenlang het motto van de BV Nederland. En ze zijn toch weer open? Nou dan.

Toch is Nederland juist door gebrek aan leiderschap en zwak centraal bestuur al meer dan vijf eeuwen ongekend welvarend. De horizontale samenleving nodigt ieder uit het zijne van alles te zeggen, wat resulteert in een enorme ideeënrijkdom. We zijn ook uitermate bedreven geraakt in het bereiken van compromissen en draagvlakken.

Maar spruiten zulke gedragsvormen vanzelf voort uit de nederzettingsgeschiedenis of zijn ze door ons gecreëerd?

Het poldermodel komt toch niet uit de lucht vallen? En gaat het eigenlijk nog wel goed?

Traag bestuur, veel regels, ontduiken van verantwoordelijkheid, managementcultuur, gebrek aan coördinatie en controle op de uitvoering van beleid dreigen ons welvaartmodel te smoren.

Een verkenning van de cultuurhistorische achtergronden kan meer inzicht geven.

Of maakt iedereen dat zelf wel uit?

- **Delft op de kaart**

Datum: Dinsdag 21 april 2015, aanvang 20.00 uur
Spreker: David de Haan, conservator en samensteller van de tentoonstelling
Plaats: Museum Prinsenhof
Toegang: Gratis voor leden van Delfia Batavorum en Vereniging Vrienden Prinsenhof, niet-leden € 5,-

Met de tentoonstelling 'Delft op de kaart' neemt Museum Prinsenhof het nieuwe Prinsenkwartier in gebruik. Conservator David de Haan neemt ons mee op een tijdreis van de tweede helft van de 17^e eeuw naar onze tijd. Dat we zo goed weten hoe de oude stad eruitzag, danken we voor een belangrijk deel aan de 'Kaart Figuratief van Delft' uit 1675-1678 van Dirck Evertsz. van Bleyswijk. Het is de meest betrouwbare plattegrond van Delft voordat het kadaster ontstond. De recent

gerestaureerde kaart, waarop alle gebouwen zoals kerken, stadspoorten en molens zijn ingetekend, is speciaal voor deze tentoonstelling te bezichtigen.

Met oude en nieuwe kaarten en digitale middelen komt de oude stad tot leven met historische gebeurtenissen, personen, gebouwen en ambachten. Na deze tijdreis zult u de stad beslist met andere ogen bekijken.

- **Vooraankondiging**

In september is er een speciale *Pecha Kucha*-lezing in Museum Prinsenhof. 10 tot 14 Delftenaren krijgen na selectie uit de aanmeldingen de gelegenheid voor een mini-lezing, die gekoppeld is aan één van de 50 vensters van de Delftse canon. Iedere spreker krijgt 6 minuten en 40 seconden en mag 20 dia's vertonen.

In samenwerking met Museum Prinsenhof en Vereniging Vrienden Prinsenhof.

Delfia Batavorum wint 4.000 euro bij het Rabobank Coöperatiefonds voor project Delft Talent

Delfia Batavorum ontving in november 2014 een subsidie van € 4.000,- van het Rabobank Coöperatiefonds voor het project Delft Talent. In Delft Talent leren Delftse leerlingen van het basis- en voortgezet onderwijs over talenten uit de Delftse geschiedenis en zetten ze hun eigen creativiteit in. Een prachtig project in het kader van het lustrumjaar 2015.

*Voorzitter Joris van Bergen, vice-voorzitter Irene Jacobs
en Marco Hofland, directievoorzitter Rabobank Zuid-Holland Midden.*

Met deze bijdrage van het Rabobank Coöperatiefonds kunnen we een belangrijk deel van het lustrumprogramma voor de jeugd financieren.

Een donatie in de kosten van de activiteiten van ons lustrum blijft welkom. Dat kan via rekeningnummer **NL84 INGB 006773473** ten name van Historische Vereniging Delfia Batavorum.

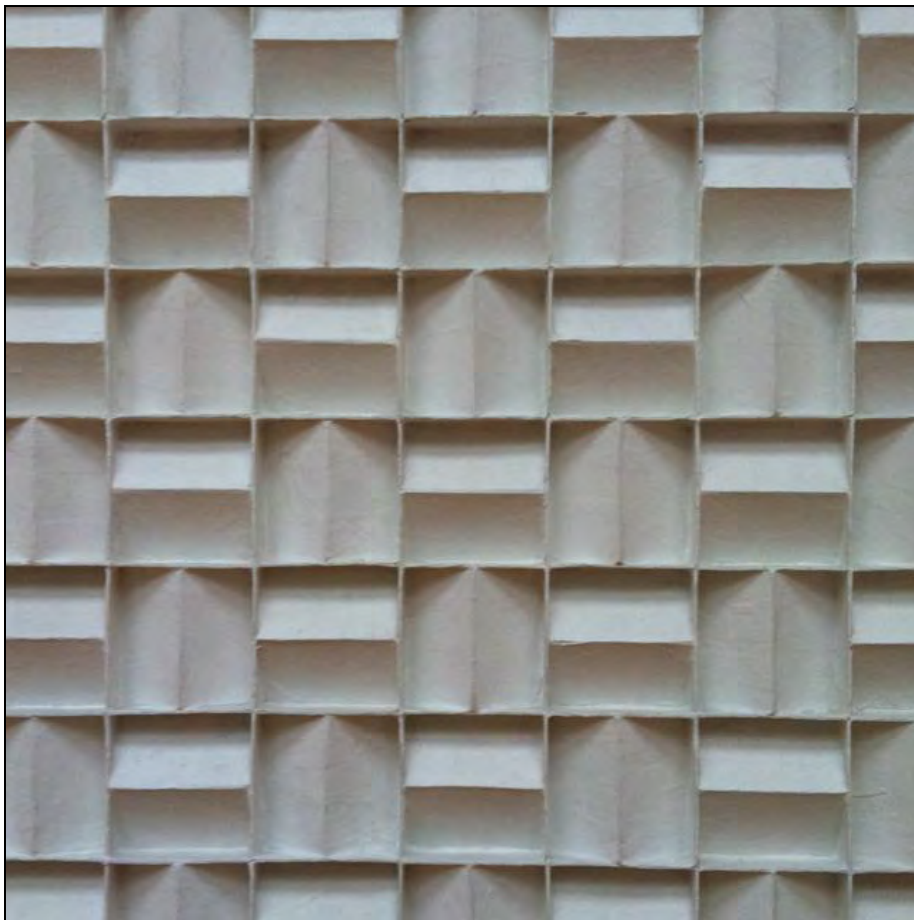
Volop activiteiten in lustrumjaar 2015

Een avondvullend feest voor alle leden van Delfia Batavorum in theater de Veste, bijzondere lezingen over thema's uit de *Canon van Delft* - bekeken vanuit het verleden én het heden, als ook historische en natuurtoers door de stad per voet en per boot.

Dit is slechts een kleine greep uit de vele speciale activiteiten die in het kader van het lustrumjaar 2015 worden georganiseerd. Want ons 80-jarig lustrum zal niet ongemerkt voorbij gaan! Niet aan onze leden, niet aan andere historisch geïnteresseerden, maar ook niet aan leerlingen van de basis- en middelscholen van Delft. Want voor hen zijn in samenwerking met De VAK twee programma's gemaakt onder de noemer Delft Talent.

Meer dan 1.000 Delftse leerlingen vanaf de leeftijd van 9 jaar gaan in 2015 in workshops - getiteld '*Vensters van de geschiedenis: het blauw van Vermeer en het wit van Schoonhoven*' - creatief aan de slag. De mooiste resultaten zullen worden tentoongesteld in het najaar.

In de loop van 2015 zullen we een beroep op u doen om hierbij te komen helpen en te komen kijken.

Jan Schoonhoven (Delft, 1914-1994)

Het tweede programma omvat speciaal ontworpen rondleidingen door een stadsdeel, aan de hand van de *Canon van Delft*. Voor die rondleidingen hebben we nu al uw hulp hard nodig! Interesse? Lees dan verder onder 'vrijwilligers gezocht'.

Delft Talent is mogelijk geworden door de subsidie die het Rabobank Coöperatiefonds aan Delfia Batavorum toekende en dankzij de samenwerking met De VAK.

In het voorjaar van 2015 wordt het volledige lustrumprogramma bekend en zal het te lezen zijn via de website en in een programmaboekje. Reserveer in ieder geval alvast **zondag 15 november**, voor het lustrumfeest in de Veste!

- **Vrijwilligers gezocht voor rondleidingen**

Delft Talent is een speciaal programma voor het basis- en voorgezet onderwijs in Delft, in het kader van het 80-jarige lustrum van Delfia Batavorum. Onderdeel daarvan zijn speciale rondleidingen aan leerlingen vanaf 9 jaar. Die rondleidingen worden bedacht en uitgewerkt door Delfia en De VAK, en we hebben u nodig om ze te geven!

Elke schoolgroep heeft twee of drie rondleiders nodig, die op enthousiaste en aansprekende wijze over gebouwen en mensen uit de Delftse geschiedenis kan vertellen. Hoeveel schoolgroepen er mee gaan doen is nog niet bekend, maar we hopen natuurlijk op een grote respons.

Daarnaast zal Delfia in 2015 rondleidingen aanbieden voor zowel leden als andere geïnteresseerden, waarbij gedacht wordt aan speciale familietours en een rondgang door Delft per boot in de zomer van 2015. Al met al kunnen we dus veel rondleiders gebruiken, die op vrijwillige basis enkele rondleidingen in de zomer en/of het najaar van 2015 kunnen geven. Als voorbereiding op de scholenrondleidingen bieden we u een verteltraining aan, georganiseerd door en bij De VAK.

Spreekt het rondleiden u aan, vindt u het leuk om uw enthousiasme over de Delftse geschiedenis uit te dragen en houdt u wel van een flinke wandeling? Dan is dit echt wat voor u! U kunt zich aanmelden bij Irene Jacobs, voorzitter van de lustrumcommissie, via ibjacobs@planet.nl

Manifestatie de Laatste Trein

In 1965 is het spoorwegviaduct in gebruik genomen en in 2015 komt gaat de laatste trein over het viaduct. Werkplaats Spoorzone Delft (WeSD), bekend van stationsconcerten en evenementen in de Spoorzone, gaat met de Delftse bevolking op een theatrale manier afscheid te nemen van het spoorviaduct in de voorstellingen van Manifestatie de Laatste Trein.

De voorstellingen zullen plaats vinden op de avonden van 24, 25 en 26 februari. Op tien locaties, van Molen de Roos tot en met het monumentale station, worden de verhalen over het spoor tot leven gebracht in scènes met muziek, dans en zang. Het publiek verzamelt zich op een centrale plek en beweegt in groepen buiten op straat langs de verschillende scènes, eindigend op het station.

Kaartverkoop via de webshop van www.werkplaatsspoorzonedelft.nl

Opening van het spoorwegviaduct in 1965

De Excursiecommissie

Terugblik op de excursies in 2014

De excursiecommissie van Delfia Batavorum heeft in 2014 zes excursies georganiseerd. Een korte terugblik:

- Op *26 februari* gingen we met 45 deelnemers per bus naar het Textielmuseum in Tilburg en aansluitend naar het Van Goghuis te Zundert.
- Op *7 mei* werd door 22 deelnemers per bus een bezoek gebracht aan Space Expo Noordwijk en de Keukenhof. Dankzij het mooie weer konden de deelnemers in de buitenlucht volop genieten van de bloemenpracht en de diverse fraaie exposities in zeer grote kassen.
- Dordrecht was op *10 juni* het reisdoel. Met 19 deelnemers reden wij in een kleine touringcar naar het Dordrechts Museum om daar de tentoonstelling over Willem II te bekijken, net op tijd want het was de laatste week van de tentoonstelling.
- Op *8 juli* bezochten 23 deelnemers Maasluis. Pieter de Ruyter, lid en restauratieschilder, liet tijdens de lunch alvast zijn verslag van de door hem uitgevoerde restauratiewerkzaamheden in de Grote Kerk rondgaan. Onder leiding van een stadgids deden we een stadswandeling met als hoogtepunt een presentatie door Pieter in de Grote Kerk. De wandeling werd besloten met een bezoek aan het nieuw ingerichte museum van de Historische Vereniging Maasluis.
- Met 30 deelnemers was op *19 september* Den Haag het doel van de excursie. Velen begonnen de heenreis vanuit Delft met tramlijn 1. Met een fluisterboot maakten we een interessante tocht door de grachten rondom het centrum van Den Haag. Vervolgens wandelden we van de Bierkade naar het Binnenhof alwaar we in twee groepen werden rondgeleid door de Ridderzaal en het gebouw van de Tweede Kamer.
- Op *13 november* brachten we met 24 deelnemers een bezoek aan Leiden: het Sieboldhuis en Museum Boerhaave.

Commissielid Ger van den Akker heeft in 2014 zijn activiteiten voor de excursiecommissie beëindigd. Onze dank voor zijn werkzaamheden. Petra Steuteknuel was bereid om de vrijgevallen plaats in te nemen, waardoor de commissie tezamen met Annelies Mooij en Peter van Tijn, weer compleet is.

De excursiecommissie dankt alle deelnemers voor het enthousiasme waarmee aan de diverse activiteiten werd deelgenomen.

Nieuwe leden

In het laatste kwartaal van 2014 mochten we 15 nieuwe leden verwelkomen. Onderstaande leden heten we van harte welkom:

- mw. Y.V. Wilmink
- dhr. A. van Dijk
- mw. F.E. den Herder
- dhr. G. Badoux
- mw. M. Rompelman
- dhr. A.P.M. van der Burg
- dhr. J. Ploeger
- dhr. E.H. Stolk
- mw. M.C. de Bruijn-Rullens
- dhr. C.J.M. de Bruijn
- mw. J.C.P. Zeer-Gerrets
- mw. J.J. Bruggeling
- dhr. A. Plomp
- dhr. D. de Hoop

Commissie Behoud Stadsschoon

Herstel stoepen Koornmarkt eind op weg

Op de hierbij geplaatste foto's is te zien hoe het herstel van de stoepen bij het voormalige hotel De Ark aan de Koornmarkt, ter hoogte van de huisnummers 55 tot en met 65, half december was gevorderd. De zwart wit foto dateert van 1974 en komt uit de collectie van de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed.

Hartje zomer zagen verbaasde burens opeens bij de in totaal vier panden de monumentale stoepen verdwijnen. Ze werden gesloopt en afgevoerd. In deze rijksmonumenten, waar de stoepen onlosmakelijk bij horen, werd een nieuw hotel gerealiseerd, Royal Bridges. Het is de opvolger van hotel De Ark, dat lang geleden op Koornmarkt 65 begon en in de loop der jaren een reeks buurpanden aan het hotel toevoegde. Het nieuwe hotel heeft ook het fraaie pand 55/57 erbij getrokken, een voormalig notariskantoor. Hier is inmiddels een nieuwe, indrukwekkende entree gevestigd.

Voor de sloop c.q. het vernieuwen van de stoepen bleek geen vergunning te zijn aangevraagd. Verontruste omwonenden waarschuwden de gemeente Delft, die de werkzaamheden liet stilleggen. Dat kon niet voorkomen dat soms antieke en unieke hardstenen tegels, stoeppalen, randen e.d. verdwenen. De eigenaar had zich niet gerealiseerd dat ook het herstel van stoepen vergunningplichtig is. Hij liet zich adviseren door de gemeente en schakelde een architect in.

De Commissie Behoud Stadsschoon trok zich deze sloop in het bijzonder aan, omdat zij als vaste commissie van de historische vereniging Delfia Batavorum, speciaal de opdracht heeft het stadsschoon te bewaken. Bovendien is het Delfia Batavorum dat jaarlijks in Delft de Le Comteprijs toekent voor bijzondere stadsverfraaiingen, ook voor stoeprestauraties.

Het restauratieplan van de architect is een aantal keren in de Commissie Welstand en Monumenten, die de gemeente bij verbouwingen adviseert, besproken. Daarbij is in het bijzonder gelet op diverse details, die er mede aan bijdragen dat deze stoepen weer de kwaliteit en uitstraling krijgen die ze behoren te hebben. Inmiddels ziet het geheel er in grote lijn weer uit zoals zou moeten zijn. Dat laten we hierbij zien, nadat we eerder foto's toonden, die de ravage in beeld brachten.

Uit de tekeningen van de architect en ook uit oude foto's valt af te leiden, dat er tussen stoeppalen bij nr. 55/57 nog geornamenteerde ijzeren hekwerken zullen komen. Daaraan wordt wellicht nog gewerkt. Ook bij het op nr. 65 moet de basis van het bordes kennelijk nog een finishing touch krijgen.

Delfia Batavorum op Twitter

Wilt u ook tussen de nieuwsbrieven door op de hoogte blijven van onze activiteiten en bijvoorbeeld van nieuwe publicaties op onze website? Meldt u dan aan als 'volger' op ons account. U vindt ons op Twitter via <https://twitter.com/delfiabatavorum>. Daar hebben we inmiddels 194 volgers!

Historische ambachten in en om het huis

Sprekers:	Diverse ervaren ambachtslieden / deskundigen
Data:	Vijf dinsdagavonden in 2015: <ul style="list-style-type: none">• (verlichting 27 januari)• wandafwerking 24 februari• pleisterwerk 24 maart• schouwen en haarden 28 april• schilderwerk 26 mei
Tijd:	20.00-22.00 uur
Plaats:	“Huis de Witte Roos”, Oude Delft 73, Delft
Toegang:	Leden Delfia Batavorum en belangstellenden
Kosten:	€ 10 per avond
Aanmelden:	http://witteroos.nl/activiteiten/ambachten

Stichting “de Witte Roos” organiseert samen met de Historische vereniging Delfia Batavorum een aantal bijeenkomsten waarbij bijzondere aspecten worden belicht van het restaureren en renoveren van een oud pand. Het betreft niet alleen woningen van monumentaal belang, maar ook woningen die deze status niet hebben maar wel waardevolle elementen bezitten die behouden kunnen worden.

Liefhebbers, bewoners en eigenaren van een dergelijk huis lopen tegen een aantal werkzaamheden aan dat zal moeten worden uitgevoerd. Deels kan men dat zelf, maar vaak zal men voor grotere onderdelen en klussen vakmensen willen inhuren, of minstens bij hen te rade gaan hoe de klus aan te pakken.

Door het bijwonen van een aantal interactieve bijeenkomsten kan men zich verdiepen in de onderwerpen verlichting, schouwen en haarden, pleisterwerk, wandafwerking, schilderwerk. In elke interactieve bijeenkomst zal een gerenommeerd ambachtsman/-vrouw de in en outs van zijn of haar vak in de breedte belichten en over de juiste toepassing van materialen en gereedschappen vertellen. Voorafgaand aan de bijeenkomst is het mogelijk vragen en de problemen waartegen men aanloopt per e-mail in te brengen. Bij voldoende belangstelling kan een excursie georganiseerd worden die refereert aan het onderwerp.

De interactieve bijeenkomsten zijn verdeeld over vijf dinsdagavonden, waarvan er nog vier gaan plaatsvinden: wandafwerking 24 februari; pleisterwerk 24 maart; schouwen en haarden 28 april en schilderwerk 26 mei 2015.

De Stichting “de Witte Roos” geeft duurzaamheid een zo concreet en uitdagend mogelijk gezicht. Dat ziet men toegepast in het pand dat gerestaureerd wordt. Tevens wil de Stichting bewoners inspireren en ondersteunen bij het maken van keuzes in duurzaam gedrag. De Stichting “de Witte Roos” ontving in 2013 de Le Comteprijs 2012 voor de gevelrestauratie van Oude Delft 73 met in het bijzonder de reconstructie van het lijstwerk van de deur. Daarnaast ontving de Stichting ook de publieksprijs. De sprekers zijn allen betrokken bij de restauratie van “de Witte Roos”.

Kijk voor meer informatie op <http://witteroos.nl/activiteiten/ambachten>